585288
X85288
BIBLIOTHECA UNIV. JAGELL. CRACOVIENSIS
Mag. St. Dr.
KAT. KOMP.
I

585288..
I Mag. St. Dr. XVII.

ICON
SIVE
DESCRIPTIO
Animorum Barclai quinque præcipuarum Nationum, in EVROPA.

WIZERVNK
ALBO
OPISANIE
Animuszow piąći co naprzednieyszych Narodow w Europie.

Przez I. P. C. z Łáćińskiego ná Polski ięzyk słowo w słowo dla vćiechy dostátecznie

PRZEŁOZONY.

Roku Páńskiego/ 1684.

1658

159

585288 I
Mag. St. Dr. XVII.

HISPANIA

HIſpani viri,
Grandes & miri.
Iudicioſi,
Maieſtuoſi.
Vultu auſteri,
Mente ſinceri,
Conſiliorum,
Vtiliorum.
Prouidi cuncti,
Viui, defuncti.
Iuſti tenaces,
Ioci ſpernaces.
Non ſunt verboſi
Sed operoſi.
Ceptis conſtantes
Geſtis præſtantes,
Sordidi victu,
Mundi amictu,
Quis? qualis? teſte,
Noſcitur veſte.
Sunt pleni faſtu:
Sed ſine aſtu
Iactitat genus,
Numerat fænus,
Cum vix ſit fulcus
Aut bubulcus,
Seruantes legum,
Amantes Regum,
Artes de trectant,
Arma affectant.
Ad quæ ſunt nati,
Dum fas ætati,
Terris & mari,
Bellorum gnari,
Quo pedem ponunt.
Nunquam exponunt,
Viſi elati,
Aut proſtrati.
Ad mercaturas,
Et ad vſuras.
Pronum ſeruile,
Vulgus & vile,
Cautè furaces,
Sed non rapaces.
Tegunt amores,
Sed gratiores
Spreti, per tricas,
Vexant amicas;

1965 K 16 St. Dr.

Donec

HISZPANI.

NArod Hiſzpáńſki
Máieſtatowy/
W twarzy ſrogimi/
Rády beſpieczny/
Opátrzni żywi/
Słuszność trzymáią/
W słowá chudymi/
W konceptách trwáli/
W życiu ſzczuplymi/
W iákiey kto cenie/
Są poważnymi/
Rodem brákuią/
Choć proſte gumno/
Práwá pilnuią/
Rzemieſł mniey znáią/
Y z nią ſie rodzą/
Morzem/ ná ziemi/
Czego doſtáią/
Azby drugiego/
Drudzy Kupcámi/
Z poſpolitego/
Nie wydzieráią/
Czuli w Miłości/
Gdy ich záwodzą/
Poważny/ Páńſki/
W rosſądek zdrowy/
W ſercu ſzczyrymi.
Y pożyteczny.
Y iuż nieżywi.
O żárt niedbáią/
W rzecz bogátymi/
W ieſtách w ſpániáli/
W ſzáciech ſzumnymi/
Swiadczy odzienie.
Lecz niechytrymi.
Dochod ráchuią/
Przecie tám ſzumno/
Krole miłuią/
Woyny ſzukáią.
Poki ſie godzą/
Záwſze mężnymi/
Mocno trzymáią/
Znioſł kto mártwego/
Y Lichwiarzámi/
Ludu proſtego/
Sztucznie zmykáią.
Gdzie co grzeczności/
Zle ſie obchodzą.

Donec donata, Reddat amata.
Tacent irati, Si prouocati
At non diurni, Sed diuturni.
Vltores rixæ, Menti infixæ
Religionis, Et regionis
Sunt dilatandæ, Et propagandæ,
Semper intenti, Zelo feruenti,
Catholicismum, Et Cathechismum
Docent realem, Et non verbalem,
Inquisitores, Extirpatores
Caluinistarum, Atheistarum,
Et peruersorum Politicorum.
Hinc pax optata, Et illibata,
Hispanas Sedes, Colit & ædes.
Hæc Hispanorum, Regula morum.

G A L L I.

GAlli famosi, Sunt bellicosi,
Furore calent, Impetu valent.
Corpore breues, Animo leues,
Capillis nigri, Ad artes pigri.
Lingua procaces, Ventre salaces,
Luxu effrenes, Etiam senes,
Vestitu compti, Ad arma prompti,
Non prouocati, Furunt irati,
Cadunt duellis, Plures quam bellis.

Vix

Azby cna miła/
Wziątek wróciłá.
Milczą wiec rádzi/
Gdy się kto zwádzi/
Lecz co gniew máią/
Dlugo chowáią.
Mściwi ná złego.
Serca skrytego.
Obrońcy zgołá/
Páństwá/ Kościołá/
Hiszpáńskie chcenie/
Jest rozmnożenie.
Wiáry Rzymiáński/
Y Chrześciáński.
Inquizytormi/
Exekutormi/
Są Kalwinistow/
Y Atheistow/
Y Politykow/
Przebiegłych ćwikow.
Zkąd pokoy świety/
Vludzi wzięty/
Hiszpáńskie Kraie/
Czyni iák Ráie.
Ten zwyczay Páński/
Ma Kray Hiszpáński.

FRANCVZOWIE.

BItni Chwałowie/
Są Fráncuzowie/
Wlot popędliwi/
Y nátarczywi/
Wzrostu máłego/
Státku lekkiego/
Czárny włos máią/
Náuk miiáią.
Są vszczypliwi/
Y skokotliwi/
Zbytecznikowie/
Lubo stárcowie/
Ozdobni w streiu/
Prędcy do boiu/
Choć bez przyczyny/
Sierdzi się inny/
Wiecey ich ginie/
Gdy się ná winie/
Poiedynkámi/
Niżli woynámi/
Nie męskie ieśty/
Niewieście questy

Vix Viri geſtu,
Feminæ quæſtu,
Rident vel plorant,
Quando perorant.
Hoſti venales,
Sponſis riuales,
Permutant leges,
Occidunt reges,
Torturis fortes,
Contemunt mortes.
Fœdus cum Turcis,
Cunctiſque ſpurcis,
Barbaris pangunt,
Hiſpanis frangunt,
Et proteſtantum,
Et rebellantum,
Parricidarum,
Et Pyratarum
Sunt receptores,
Et defenſores,
Perfidos amant,
Fidos infamant.
Vindictans fouent,
Diris ſe vouent,
Blaſphemant, iurant,
Cælum non curant,
Confecti iugis,
Vix ceſſant nugis.
Sunt Chriſtiani
Fide, ſed vani.
Credunt quod volunt,
Rident quod colunt,
Religioſi
Non ſcrupuloſi,
Miſcent inſanis,
Sacra prophanis,
Hæc eſt Gallorum.
Regula morum,

I T A L I.

ITali ſuaues
Vultu, & graues,
Callidi mente,
Liuidi dente,
Ingenioſi,
Faſtidioſi,
Negligunt cæpta,
Apta incepta,

Mora

Smiech lub kwilenie/
Kráſſomowienie/
Przedawczykowie/
Y Gámratowie/
Práwá mieſzáią/
Krole biiáią.
W mękách ćierpliwi/
Y ná śmierć chćiwi.
Zmuzáłmánámi/
Y z bárbárámi/
Przymierze lubią/
Hiſzpanow gubią.
Ták Proteſtántow/
Ják rebellántow/
Rodźico-boycow/
Y morſkich zboycow/
Przechowywáią/
Y ochrániáią.
W cenie niecnotá/
Obrzydła cnotá/
Pomſtę chowáią/
Diabłu ſię dáią/
Y Bogu łáią/
Gdy przyśięgáią.
Báłámutámi/
Choć iuż ſtárcámi/
Chrześćiánámi/
Choćże nie ſámi/
W wierze ſię chwieią/
Z świętych ſię śmieią.
Nábożni/ Ale
Skrupuł nie w cáłe.
Z źiemią iák trzebá/
Mieſzáią Niebá.
To Fráncuzowie/
Máią nárowie.

WŁOSZY.

WŁoſzy wdźięczniuchni/
W twarz poważniuchni/
Sercá chytrego/
Języká złego.
Dáleko widzą/
Prędko ſię zbrzydzą/
Nieſtali wrzeczy;
Lub źle/ lub grzeczy/
Teſknienie máią/
Vrázow táią/

Pełni

Mora pertesi,
Simulant læsi.
Odijs scatent,
In quibus latent.
Insidiosi,
Sunt & dolosi.
Enecant arte
Hostes, non Marte.
Mensas frugales,
Amant & sales.
Læsi conuiuunt,
Nil tamen fidunt,
Amici vultu
Tantum, & cultu.
Officiosi,
Et curiosi,
Sunt hospitales,
Et liberales.
Moneri pauent,
Aduenis fauent,
Donis ditati,
Multùm sunt grati.
Viuunt decore,
Gaudent honore.
Zelant amantes,
Sunt æmulanres,
Non militares,
Sed sunt scholares.
Ludis & iocis,
Cantu & vocis
Sunt personati,
Comædi nati.
Scriptis lasciui,
Moles festiui.
Cortesiani,
Qui sunt Romani;
Oratione,
Deuotione
Nullis cædentes,
Si sunt feruentes.
In his si frigent,
In tantum vigent,
Vt Athæistæ,
Sint non Papistæ.
Humanitate,
Et pietate
Sunt Christiani,
Verè non vani,
Peregrinorum,
Et miserorum
Soli patroni,
Ad curam proni.
Hæc Italorum,
Regula morum,

GERMA-

Pełni zazdrośći/ Y ſkrytey złośći.
Zćichá czuchaią/ Zdrado zmyślaią/
W recz nie záwádzą/ Fortelnie gládzą.
Obiad z wetámi/ Lubią z żártámi.
W ſmák vżywáią/ Lecz nie vſaią.
Twarzą fochámi/ Przyiaćiołámi/
Chetni/ łáſkáwi/ W rzeczách ćiekáwi.
Gośći przyimuią/ Choynie ſzáfuią.
Przeſtrog nie lubią/ A rádźi ſkubią.
Gdy ich dáruią/ Wdźiecznie przyimuią
W żyćiu podćiwi/ Honoru chćiwi.
Zawiść w miłośći/ Nic vfáłośći/
Nie żołnierzámi. Ale żakámi
W gråniu/w ſpiewániu Y w buffowániu/
Komedyey ſámi Są działáczámi/
W piśmie łágodni/ Iurni/ ſwobodni.
A Rzymczykowie/ Kortezánowie/
Dewocyámi/ Y modlitwami/
Swieći prawdźiwi/ Gdy ſą gorliwi/
Lecz ieśli chłodni/ Są ſámorodni
Atheuſowie/ Nie Pápiſtowie/
Swoią ludzkośćią/ Y pobożnośćią/
Krześćiáńſkiemi. Ludźmi własnymi.
Vbogich ſámi/ Są Pátronámi.
Y Pielgrzymowi/ Pomoc gotowi.
Te Obyczáie/ Włoſki kray dáie.

GERMANI.

CAſti Germani, Iuuenes, cani,
Artibus clari, Opere rari,
Mente ſinceri, Fidi & veri,
Laborioſi, Sed ebrioſi,
Vt potatores, Sic ſunt vltores.
Ad menſam fratres, Senatu Patres.
Intenti ad quæſtum, Amant honeſtum.
Et Parentelis, Et Clientelis.
Obſtringi curant, Seruant quæ iurant.
Peregrinantur, Multùm vagantur.
Quouis in loco, Non ſine ioco.
Patriam putant, Vbi compotant.
Vxor eſt panis, Si detur ſanis.
Illis retenti, Viuunt contenti,
Cuncti ciuiles, Magni & viles.
Diſciplinati, Ad cultum nati,
Sed geſtu craſsi, Voce ſunt baſsi.
Blaſphemant læſi, Vomunt obeſi.
Ædibus mundi, Prole fœcundi.
Bella externa, Vt & interna.
Puberes quærunt, Et dura ferunt
Nil curant æqua, Sint an iniqua.
Num ſint pro charis, Focis, & aris.
Certant pro ære, Auari verè.

Religio-

NIEMCY.

NIemcy podćiwi/
Slawni kunsztámi/
Wierni/ Prawdziwi/
Są prácowići/
Piiánicámi/
W trunku brátámi/
Zyſku prágnący/
WszytkoSzwágrowie/
Co przyśięgáią/
Rádzi wendruią/
Zkąd śmiech gotowy/
Tám kedy piią/
Dobre ich mienie
Kedy to máią/
Obyczáynymi/
Cwiczyć ſie dáią/
W ieſtách grubemi/
Sákrámentuią/
W domu chedodzy/
Zaciągow nowych/
Zmlodu szukáią/
Lub woyná ſłuszna/
Czynić te blizny/
Káżdy Gielt wołá/
Młodzi y śiwi/
Y Rzemieſłámi.
Y nie zdrádliwi/
Ale ſą y ći
Y Mśićielámi/
Wrádzie Oycámi.
Cześć miłuiący/
Wszyſtko Kumowie/
Rádzi trzymáią.
Y pielgrzymuią:
Niemcom niezdrowy.
Ják w domu żyią/
Zupá przy Zenie.
Juz tám przeſtáią/
Większy z mnieyszymi.
Zrodu to máią/
W mowie podłemi.
Obżercy bluią/
W płod nieubodzy.
Cudzych domowych/
Trudy znaszáią.
Lub tez nieſłuszna/
Lub dla Oyczyzny/
Łákomi zgołá.

Religionem, Denotionem
Auſteram rident, Credunt quod vident.
Illis doctrina, Hæc eſt diuina.
Quæ ſenſus mollit, Germanus tollit.
Quid de æterno, Fiat inferno.
Hæc Germanorum, Regula morum.

POLONIA.

FOrtes Poloni, Equites boni.
Gens generoſa, Sed otioſa.
Nobilitatis, Et libertatis.
Gaudent honore, Æquali more.
Duces vocari, Aut procreari.
Nobiles ſanè, Putant inane.
Immunitates, Et dignitates
Plebeis negant, Vt ſint quos regant
Viuunt priuati, Vt ruri nati.
Publicis curis, Rebuſque duris.
Quæſtu allecti, Vix ſic ſunt recti.
Soli mandata, Cælitùs data.
Dei rigorem, Et ſanctum morem.
Mitigant lenta Lege inuenta,
Captiuant nullum, Nec prendunt vllum,
Niſi conuictum, Et iure dictum.
Hinc diriores, Premunt minores.
Quos tollunt cæde, Soluunt mercede.

Obſer-

Y zdewocyey/ Y z Rebelligiey
Surowie ſzydzą/ Wierzą co widzą.
Náuká święta/ Owſzem przekleta/
Jákoby z Niebá/ Że ſię nie trzebá
Bać piekielnego Ogniá wiecznego.
Tak zwyczáiona/ Niemiecka ſtroná.

POLACY.

POlacy mężni/ Jezdą potężni/
Narod ſłynący/ Lecz prożnuiący.
Szláchectwá ſławą/ Z wolnością práwą.
Zdawná nádáni/ Práwem zrownáni.
Xiążąt rzeczonych/ Lub vczynionych/
Szláchtá nie lubi/ Y tym ſie chlubi.
Z ſwoich wolności/ Y doſtoyności/
Dáć niegotowi Plebeuſzowi/
Aby ći byli/ Kimby rządźili.
Żyią w ſwym ſtánie/ Jako Ziemiánie/
Gdy ſłużyć w boiu/ Albo w pokoiu
Oyczyźnie máią/ Zyſku patrzáią/
Mándaty z niebá Kiedy potrzebá/
Boſkie rygory/ Y święte wzory/
Sámi ſtoſuią/ Y mityguią/
Niechcą do tego Więźić żadnego/
Aż przekonány/ Będźie kto wzdány.
Skąd od mocnieyſzych/ Vciſk ieſt mnieyſzych/

 Zábi-

Obſeruant Reges, Sed frangunt leges.
Nil ceſſant iuſsi, Plorant percuſsi.
Sunt prodigales, Non liberales.
Vt ſine muris, Sic ſine curis.
Viuunt bibentes, Et comedentes.
Bonum futurum, Malum venturum.
Prouident nunquam, Aut cauent vnquam.
Quando compotant, Ebrij notant.
Hauſtus æquales Qnid negant, tales
Hoſtes cenſentur, Menſis arcentur.
Sordidis tectis, Fœdiſq; lectis.
Et cum vitellis, Et cum porcellis,
Degunt coninncti, Ruſtici cuncti.
Hoſpiti ſtramen, Vix dant & panem.
Nobiles cauti, Sunt magis lauti,
Domos ducales, Vel his æquales,
Struunt decore, Magno ſplendore,
Sed mox erectas, Linquunt neglectas.
Stillis ſexcentis, Plenas & ventis
Sic ſit equile, Heri cubile.
Fide conſtantes, Voto nutantes,
Verentur Clerum, Et amant verum.
Diuos honorant, Deuotè orant.
Ieiunant ſtrictè, Nil agunt fictè.
Mens timorata, Illis innata.
Hæc Polonorum, Regula morum.

tery nie rychto zabierze z temu

Zábiwßy kogo/
Płácą nie drogo.
Krolow ßánuią/
Lecz práwá pſuią.
W rzeczách nieſkryći/
Płáczą vbići.
Są vtrátnymi.
A nie ßczodrymi/
Ják bez wárunku/
Ták bez fráſunku/
Beſpiecznie żyią/
Jedzą y piią.
Dobru przyßłemu/
Jáko y złemu/
Nie zábiegáią/
Zá nic to máią/
Kedy bieśiádá/
Tám záraz zwádá/
Ze wyprożniona/
Nie ieſt ſpełniona/
Zdraycą tákiego/
Zowią káżdego.
Smierdzące máią/
Co w nich mießkáią
Cháty: z Cielety/
Z świńmi/ prośięty.
Támże y dźieci/
V proſtych kmieći.
Nie ma co trzebá
Gość/ áni chleba/
Ci co Pánámi/
Są zdoſtátkámi/
Wyſokie dáchy/
Y Páńſkie gmáchy/
Koßtem ſtáwiáią/
W ktorych mießkáią.
Lecz zbudowáne/
Wnet zániedbane/
Aż ciecze zgory/
A zewßąd dźiury/
Ták Pałác wczorá/
Dźiśia oborá.
W wierze trwáłymi.
W ślubách ſłábymi.
Kśiężey ſie boią/
Przyprawdźie ſtoią.
Swiętym cześć dáią/
Wmodłách wzdycháią
Chowáią poſty/
Káżdy z nich proſty.
Y z przyrodzenia/
Strzegą ſumnienia.
Tym Polſka ſtroná/
Jeſt obdárzoná.

200

Fortes Poloni . Equites boni .
Gens Ge...

EX-LIBRIS SIGISMUNDI COMITIS PUSŁOWSKI
PRO CRUCE ET ARMA

Biblioteka Jagiellońska
stdr0025661